

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Bratislava 10. 11. 2023

Všetky tri zdravotné poisťovne majú k 30. 9. 2023 dostatočnú likviditu, úrad vzhľadom na absenciu finančného dohľadu apeluje na zmeny

- Všetky tri zdravotné poisťovne boli ku koncu tretieho štvrťroka platobne schopné; svoje záväzky voči poskytovateľom zdravotnej starostlivosti si plnili v zákonných lehotách. Nadalej však pretrváva stav, keď štát nemá v rukách účinné nástroje včasného varovania, ktoré by vytvárali väčší tlak na finančnú disciplínu zdravotných poisťovní, ktoré hospodária tento rok so zdravotnými odvodmi v objeme približne 7 miliárd eur. Úrad privíta, keď nová vláda tento nedostatok, ovplyvňujúci stabilitu verejného zdravotného poistenia i verejných financií, odstráni legislatívnymi zmenami.
- Všetky tri zdravotné poisťovne ku koncu tretieho štvrťroka vykázali vo svojom účtovníctve záporný hospodársky výsledok. Po očistení straty ZP Dôvera od fiktívneho nákladu, ktorý je dôsledkom pokračovania režimu odpisov nadhodnoteného nehmotného majetku, by táto poisťovňa bola s vysokou pravdepodobnosťou v zisku.
- Dofinancovanie sektora prostredníctvom navýšenia platby za poistencov štátu vo výške 25 % z celkovej sumy 316 miliónov eur výrazne zlepšilo likviditu štátnej VŠZP, štátna poisťovňa má však nadalej záporné vlastné imanie. Úrad v tejto súvislosti upozorňuje na potrebu prijatia účinných opatrení zo strany vlády, aby tieto zdroje, ktorú sú určené výhradne na zdravotnú starostlivosť, neskončili budúci rok vyplatením ziskov akcionárom súkromných zdravotných poisťovní. ZP Dôvera má naakumulované zdroje takmer 200 mil. eur, kým štátna poisťovňa ich má záporné vo výške – 67 mil. eur (farebne odlišený riadok v tabuľke nižšie).
- Úrad v súvislosti s hospodárením zdravotných poisťovní očakáva zlepšenie informačných tokov medzi štátnou VŠZP a Ministerstvom zdravotníctva SR ako jej jediným akcionárom, ktoré prinesú férové a transparentné ceny voči všetkým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti vrátane spustenia DRG a minimalizuje sa tak plytvanie zdrojmi.

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) pravidelne sleduje finančnú situáciu všetkých troch zdravotných poisťovní. Zdravotné poisťovne v rámci svojich zákonných oznamovacích povinností poskytli úradu priebežné neauditované účtovné závierky k 30. 9. 2023. Tabuľky nižšie sumarizujú finančnú situáciu a výsledky hospodárenia troch zdravotných poisťovní: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. (VšZP), DÓVERA zdravotná poisťovňa, a. s. (ZP Dôvera) a Union zdravotná poisťovňa, a. s. (ZP Union). Podrobné údaje sú zverejnené vo [Vestníku č. 15](#).

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Súvaha	VŠZP		ZP Dôvera		ZP Union	
<i>v tis. EUR</i>	30.9.2023	31.12.2022	30.9.2023	31.12.2022	30.9.2023	31.12.2022
A K T Í V A	804 544	699 691	555 051	518 009	264 330	212 314
Finančné umiestnenie	24 999	27 949	818	862	99	115
Nehmotný majetok	11 426	12 645	124 835	135 264	4 380	4 746
Hmotný majetok a zásoby	3 542	3 779	7 459	5 866	1 811	1 431
Pohľadávky	553 450	494 456	222 203	223 446	123 174	106 648
Hotovosť	188 739	120 126	195 031	137 530	132 442	94 068
Účty čas. rozlíšenia a iné aktíva	22 388	40 737	4 705	15 040	2 424	5 306
P A S Í V A	804 544	699 691	555 051	518 009	264 330	212 314
Vlastné imanie (vrátane nerozdelených ziskov)	- 66 843	41 449	199 575	205 282	29 333	42 532
Technické rezervy	465 392	346 794	249 153	184 314	178 620	122 035
Záväzky z VZP	306 285	291 080	39 730	109 613	52 145	42 813
Ostatné rezervy	3 954	4 702	4 584	586	839	997
Bankové úvery	0	0	440	650	0	0
Účty čas. rozlíšenia a iné záv.	95 756	15 667	61 569	17 564	3 393	3 936

Výkaz ziskov a strát	VŠZP		ZP Dôvera		ZP Union	
<i>v tis. EUR</i>	30.9.2023	31.12.2022	30.9.2023	31.12.2022	30.9.2023	31.12.2022
Čisté zaslúžené poistné	3 302 379	3 867 546	1 458 314	1 681 208	514 243	573 273
<i>Predpísané poistné</i>	<i>2 948 761</i>	<i>3 478 153</i>	<i>1 659 812</i>	<i>1 901 996</i>	<i>671 113</i>	<i>736 392</i>
<i>Zmena TR na poistné bud. obd.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>- 17 493</i>	<i>0</i>
<i>Vplyv prerozdelenia poistného</i>	<i>353 618</i>	<i>389 392</i>	<i>- 201 498</i>	<i>- 220 788</i>	<i>- 139 378</i>	<i>- 163 118</i>
Náklady na VZP	- 3 341 008	- 3 922 130	- 1 405 254	- 1 615 123	- 503 196	- 539 360
Výsledok VZP (+ zisk / - strata)	- 38 629	- 54 585	53 060	66 084	11 047	33 913
<i>ako % z poistného</i>	<i>- 1,2 %</i>	<i>- 1,4 %</i>	<i>3,6 %</i>	<i>3,9 %</i>	<i>2,1 %</i>	<i>5,9 %</i>
Prevádzková réžia	- 75 225	- 98 048	- 43 375	- 57 466	- 20 604	- 27 280
Ostatné netech. účty a daň z príjmov	5 921	- 1 136	- 15 392	- 22 624	1 258	- 5 526
Výsledok hosp. (+ zisk / - strata)	- 107 933	- 153 769	- 5 707	- 14 006	- 8 299	1 107
<i>ako % z poistného</i>	<i>- 3,3 %</i>	<i>- 4,0 %</i>	<i>- 0,4 %</i>	<i>- 0,8 %</i>	<i>- 1,6 %</i>	<i>0,2 %</i>

I. Platobná schopnosť

Údaje o finančnej situácii a výsledkoch hospodárenia zdravotných poisťovní vychádzajú z mesačných účtovných závierok, ktoré zdravotné poisťovne predkladajú úradu v rámci preukázania platobnej schopnosti. Úrad na mesačnej báze sleduje a zverejňuje výsledky vyhodnotenia platobnej schopnosti zdravotných poisťovní. **Všetky zdravotné poisťovne plnia zákonné požiadavky na splnenie platobnej schopnosti a faktúry uhrádzajú poskytovateľom v súlade so zákonnými požiadavkami.** Od začiatku roka 2023 bola úradu odňatá kompetencia nariadiť ozdravný plán zdravotnej poisťovni v prípade poklesu vlastného imania pod zákonom stanovenú výšku 16,6 mil. eur. Momentálne teda neexistuje žiadna právna úprava, ktorá by definovala požiadavky na výšku vlastného imania zdravotnej poisťovne alebo iných ukazovateľov podľa európskeho štandardu. Úrad opakovane upozorňuje, že na Slovensku s výnimkou platobnej schopnosti absentuje efektívny finančný dohľad nad zdravotnými poisťovňami.

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou
Žellova 2
829 24 Bratislava 25

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

II. Výsledky hospodárenia, hodnoty vlastného imania zdravotných poisťovní

VšZP dosiahla stratu vo výške 107,9 mil. eur, ZP Dôvera stratu vo výške 5,7 mil. eur¹ a ZP Union stratu vo výške 8,3 mil. eur. Úrad už vo svojej [tlačovej správe](#) z 9. 5. 2023 upozornil na to, že straty zdravotných poisťovní nemajú rovnakú príčinu. Úrad v tejto správe zároveň upozornil, že ZP Dôvera by po odpočítaní fiktívneho nákladu, ktorý predstavuje postupné odpisovanie poisťného kmeňa, pravdepodobne vykázala zisk. V tejto súvislosti treba poznamenať, že obdobný predpoklad je potrebné vysloviť opätovne. Úrad preto znova upozorňuje, že ide nielen o skresľovanie hospodárskych výsledkov, ale aj potreby dodatočného finančného krytia zo strany štátu.

Hodnota vlastného imania zdravotných poisťovní k 30. 9. 2023: VšZP naďalej vykazuje záporné vlastné imanie v hodnote - 66,8 mil. eur, ZP Dôvera 199,6 mil. eur a ZP Union 29,3 mil. eur. Vlastné imanie VšZP a ZP Dôvera sa v porovnaní ku koncu roka 2022 zmenilo o dosiahnutú stratu za deväť mesiacov roku 2023. V prípade ZP Union zmenu vlastného imania spôsobila dosiahnutá strata za 9 mesiacov roku 2023 a výplata dividend vo výške 4,9 mil. eur vo februári 2023.

III. Dofinancovanie sektora cez platbu za poisťencov štátu

Dňa 28. 9. 2023 Ministerstvo financií SR (MF SR) realizovalo rozpočtové opatrenie č. 73/2023, ktorým sa zvýšila platba za poisťencov štátu o 316 mil. eur pre celý sektor, ktorý bol vzhľadom na situáciu v roku 2023 podľa ministerstva podfinancovaný ako celok. Z uvedenej sumy je pritom 55 % určených pre VšZP a 45 % pre súkromné poisťovne. Z celkovej schválenej čiastky bola zdravotným poisťovňam v septembri uvoľnená jedna štvrtina.

Celková suma na poisťné za poisťencov štátu na rok 2023 tak bola zvýšená na sumu 2,081 mld. eur, platba na poisťenca štátu sa týmto dofinancovaním dostáva na úroveň **60 eur mesačne za poisťenca**. Pre porovnanie, v susednej Českej republike bola v roku 2022 platba za poisťenca štátu na úrovni približne 72 eur a v tomto roku 80 eur mesačne.² Podľa historického trendu je pritom priemerná mzda v ČR o zhruba 25% vyššia ako v SR³.

Ako je vidieť zo zjednodušeného výkazu peňažných tokov nižšie, na jednej strane sa zdravotné poisťovne dofinancovaním cez platbu za poisťenca štátu dostali do významne lepšej finančnej situácie, zlepšila sa ich likvidita aj schopnosť plniť svoje záväzky, vyplývajúce z verejného zdravotného poistenia. Zároveň však úrad počas rokovaní o tejto dodatočnej štátnej pomoci vyjadril obavy, že najmä v prípade ZP Dôvera tieto zdroje môžu byť použité na výplatu zisku, keďže jej štatutárny orgán namiesto zníženia hodnoty aktív o viac ako 100 mil. eur, ku koncu roka 2022 navýšil zdroje na účte nerozdelených ziskov až na sumu 175 mil. eur. Tento zisk si môže akcionár poisťovne pritom kedykoľvek vyplatiť.

¹ Strata vykázaná ZP Dôvera je ovplyvnená účtovaním odpisu a prípadne aj opravnej položky k poisťnému kmeňu, po eliminovaní vplyvu tejto transakcie by ZP Dôvera k 31. 12. 2022 dosiahla zisk a nie stratu (vplyv tejto transakcie na náklady v roku 2022 bol takmer 18 mil. eur). Obdobne, k 30. 9. 2023 by ZP Dôvera po eliminácii uvedeného pravdepodobne vykázala zisk.

² Platba 1 900 CZK mesačne prepočítaná priemerným kurzom EUR/CZK, bez zohľadnenia parity kúpnej sily.

³ https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_European_countries_by_average_wage

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Dobrou správou je, že bývalý minister zdravotníctva svojím podpisom Memoranda č. 1012/2023 z októbra 2023 zabezpečil, že z navýšenia platby za poistencov štátu, ktorá predstavuje už spomenutých 316 mil. eur, nebudú môcť byť aspoň tento rok vyplatené žiadne dividendy súkromným akcionárom. Veríme, že nová ministerka zdravotníctva spolu s novým ministrom financií zabezpečia obdobné opatrenia aj po 1. 1. 2024, pretože zvýšené zdroje za poistencov štátu majú smerovať výhradne na úhrady zdravotnej starostlivosti, a teda v prvom rade nemocniciam a ambulanciám.

Pre lepšie pochopenie súvislosti v tejto správe uvádzame nižšie aj pozitívny vplyv platby za poistenca štátu na peňažné toky všetkých troch zdravotných poisťovní.

Výkaz peňažných tokov (v tis. eur)	VšZP	ZP Dôvera	ZP Union
Peňažné prostriedky na začiatku obdobia k 1. 1. 2023	120 126	137 530	94 068
Prírastok (úbytok) peňažných prostriedkov	68 614	57 500	38 375
Peňažné prostriedky na konci obdobia k 30. 9. 2023	188 739	195 031	132 442

IV. Situácia v štátnej poisťovni

Z dôvodu zlej hospodárskej situácie a prehlbujúcej sa straty uložilo Ministerstvo zdravotníctva SR z pozície jediného akcionára štátnej VšZP v priebehu roka 2023 povinnosť prijať úsporné opatrenia podľa tzv. akčného plánu, a to v celkovej hodnote 51,7 mil. eur. Plnenie úsporných opatrení sa vyhodnocuje na pravidelnej mesačnej báze. Zástupcovia úradu sa zúčastnili na mimoriadnych zasadnutiach dozornej rady štátnej poisťovne. Vyhodnotenie akčného plánu s dosiahnutou výškou úspor sa uskutoční ku koncu roka 2023.

Ako vidno z prehľadu stavu majetku vyššie, štátna poisťovňa má ku koncu septembra 2023 k dispozícii peňažné prostriedky vo výške takmer 189 mil. eur, čo predstavuje **významné zlepšenie jej likvidity, čo v tomto prípade znamená, koľko dní môže zdravotná poisťovňa uhrádzať svojej záväzky prostredníctvom svojej hotovosti na účte (15 dní k 30. 9. 2023, v porovnaní na 11 dní k 31. 12. 2022)**⁴. K tomuto zlepšeniu ekonomických ukazovateľov prispelo najmä spomínané dofinancovanie sektora cez platbu za poistencov štátu, ktorého prvá splátka bola zrealizovaná v septembri. Fungovanie štátnej poisťovne, ako aj úhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť z jej strany preto nie sú v tomto momente ohrozené. **Štátna poisťovňa má však naďalej záporné imanie vo výške – 67 mil. eur.**

Rozhodujúci vplyv na ďalší vývoj hospodárskej situácie bude mať najmä správne nastavenie štátneho rozpočtu a regulačných rámcov zo strany MZ SR pre ďalší rok. „Máme na mysli napríklad reálny odhad príjmov zo strany ekonomicky aktívnych poistencov, ďalej programovú vyhlášku, ktorou ministerstvo zdravotníctva určuje zdravotným poisťovniam minimálnu výšku výdavkov na jednotlivé typy zdravotnej starostlivosti, alebo zavedenie úhrad podľa klasifikačného systému DRG, či efektívnu kategorizáciu liekov,“ ozrejmil riaditeľ sekcie dohľadu nad zdravotným poistením Marián Béreš.

⁴ Likvidita (v dňoch) = Hotovosť*Počet dní obdobia/Náklady na zdravotnú starostlivosť

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Neexistencia DRG systému ako úhradového mechanizmu v spojení s uplatňovaním princípu zmluvnej voľnosti deformovali finančné vzťahy medzi zdravotnými poisťovňami a nemocnicami, čo v konečnom dôsledku vedie k tomu, že nemocnice sú financované najmä štátnou VŠZP. Na udržanie rovnováhy medzi príjmami a výdavkami vo verejnom zdravotnom poistení vo väzbe na zlepšovanie kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti bude mať vplyv aj výsledok zmluvného auditu a naň nadväzujúca snaha nového vedenia poisťovne a ministerstva zefektívniť procesy a zamedziť plytvaniu zdrojov, ako to bolo v prípade niektorých nevýhodných zmlúv s nemocnicami či štedrého zvyšovania limitov pre laboratória.